

September 05, 2008

Hoàng Ngọc Nguyên-Viết Tribune

Khi thời đồ Tiệp Khắc nô nức tiến vào Mùa Xuân Prague, ở Miền Nam chúng ta đang còn phải bận tâm trước những đổ nát sau vụ Mậu Thân, bận chiến đấu trước những bất ổn chính trị và tiếp tục lại của đất nước. Những tin tức về cuộc phiêu lưu tìm kiếm nước cộng sản cho chủ nghĩa xã hội ở miền nam xa xôi như thế, dường như chúng ta đã qua, cần tiếp tục tiếp tục một chút, và rồi quên đi trước những thúc bách của cuộc sống. Nhưng gì thì đó chúng ta có thể nghĩ sâu hơn một chút.

Ông Nguyễn Văn Vĩnh có một bài viết nổi tiếng: “Gì cũng cần”. Ông phản nản “An Nam ta có một thói là thời nào cũng cần”. Thông thường nước cộng sản là biểu hiện của sự vui vẻ, hài lòng, hạnh phúc, triphội người ta làm đúng nó vào những mục đích khác không đúng. Người Việt ta trong bao nhiêu đời đã phải sống khổ quá, cho nên nhu cầu phải cộng sản cho đời khổ. Khi nào khổ quá mức, người ta bỏ “cộng sản không được”. Những cái cộng sản người Việt chúng ta, gì cũng cần, là một cách biểu hiện sự tìm kiếm những người khác sự chia sẻ, thông cảm, đồng tình... Chúng ta xem nước cộng sản là một phần ngôn ngữ quan trọng. Và nói chung, ở con người, không có cái gì con người hiện, nhân bản hơn là nước cộng sản.

Thanh niên Tiệp Khắc phải chờ trên xe tăng Nga ngày 21 tháng 8, 1968 tại thủ đô Prague.
AP PHOTO/LIBOR HAJSKY/CTK

Chống nghĩa xã hội của ông Stalin mà ông áp đặt lên các nước “chống hủ” trong Cộng hòa Liên bang Xã hội Xô Viết (Liên Xô) và những nước Đông Âu và tỉnh như Ba Lan, Tiệp Khắc, Đông Đức, Rumania... là một chống nghĩa xã hội không có nước cộng sản. Một số người trên có thể cộng sản và người dân, nhưng đó là cộng sản “dân vận”. Một số người không phải là người trên, nhưng họ cũng không cộng sản, như các công nhân, các tiểu thương, các nhân viên phòng xã... bởi vì lòng họ là một biểu tượng của quy định. Người dân là người dân, cho nên họ không cộng sản. Không cộng sản vì quá khổ, không cộng sản vì quá sợ, quá căng thẳng. Họ sợ bị hiểu lầm là thiêu tôn kính. Họ sợ là khi cộng sản mất cách méo mó, người ta có thể biết được sự đau khổ bên trong của họ. Hay biết được họ nghĩ gì bên trong. Không cộng sản là sợ chính bị đau lòng cái phần nhân bản của con người của cộng sản. Số phận của con người bị người mất chính để cai trị bị áp bức, khổ đau, đe dọa... chính là sự phi nhân của cộng sản. Vào tháng Giêng, trong khi những người lãnh đạo ở Hà Nội âm thầm tiến hành kế hoạch Tắt Máu Thân, ở Tiệp Khắc, ông Alexander Dubcek, sau khi đánh bại được người cộng sản đầu tiên Cộng Sản Tiệp Antonin Novotny được người dân bầu lên làm tổng bí thư thứ nhất, đã nói lên thông điệp lịch sử: xây dựng chủ nghĩa xã hội với mặt người của con người” (socialism with a human face).

Nhân bản hóa chủ nghĩa xã hội, người ta nói, có nghĩa là xây dựng một “chống nghĩa xã hội với mặt người”. Việt Nam đã đi một chặng đường năm 1986, nhưng 22 năm sau, tìm lại nước cộng sản xem ra vẫn còn khó, thông thường người ta chờ thấy nước cộng sản như người hèn hạ – cũng chống có bao nhiêu trong xã hội. Người Tiệp tìm lại nước cộng sản để họ không bị Việt chẳng, hay là vì thông điệp của ông Dubcek minh bạch hơn. Có nhu cầu đi người ta có thể còn nhớ đến mãi trong Mùa Xuân Prague nào nước đó. Người dân thủ đô cả ngày chờ trông chờ và tìm kiếm mua báo, bởi vì ông Dubcek ra lệnh bãi bỏ hoàn toàn chế độ kiểm duyệt, và người ta tha hồ viết và tha hồ đọc. Người ta viết tất cả những gì đi mà 20 chục năm qua họ đã phải cầm nín kìm khi xe tăng của Hồng quân lăn bánh vào thành phố và đưa những người Cộng Sản Tiệp lên cầm quyền. Chính cuộc cách mạng này đã “tháo gỡ tất cả các cửa ngăn lối, những luật lệ đã bao lâu nay bị chặn lại bởi đầu tư vào. Báo chí đưa ra những việc hung bạo trong quá khứ trên đây các trang. Tòa án bắt đầu xem lại tất cả những việc đã xảy ra trong những năm 50 những sai công lý, và một ủy ban đặc biệt bắt đầu cho phép họ cho hàng ngàn người nhân của những phiên tòa kiểm tra Stalin trong thời trẻ. Báo chí, truyền hình và đài phát thanh bùng nổ trong hào khí của tự do dân chủ; những tác phẩm của kịch tác gia nổi tiếng Vaclav Havel được dàn dựng; những người sĩ hippie sau này là ban nhạc rock “phi lý” Những người như của Vũ trụ (Plastic People of the Universe) bắt đầu nổi lên trên sân khấu...” – như họ tiếp tục của một nhà báo của Time magazine. Giới công nhân, cũng bắt đầu xét nét về vai trò của đảng lãnh đạo, vì họ nói chủ nghĩa xã hội là của họ, và là công nhân họ không cần đảng lãnh đạo mà chỉ cần công đoàn. Người ta nhìn đến sự lãnh đạo kém cỏi của những nhà máy và đến đời sống của họ khi nhìn qua các nước láng giềng Tây Âu. Ngành tư pháp trong khi đó tìm kiếm những bằng chứng an toàn cho quy định của người thiêu của người dân. Những nhà văn, sau này là thành viên của phong trào nhân quyền 77, đã nói rõ: chủ nghĩa xã hội chống có nghĩa gì nếu không có tự do. Tuy nhiên, lãnh tụ Đảng Cộng Sản Leonid Brezhnev làm sao có thể không được có một chế độ chuyên chính song hành với quy định tự do, dân chủ, với sự tiếp cận sự lãnh đạo của đảng không phải

những người. Tuy nhiên tình hình là những người say sưa, những người rồ dại, ông còn nhớ tình hình tảo động của một cuộc chinh phạt của một lực lượng 200,000 quân thuộc năm nước trong khối Minh ước Varsovie (Warsaw pact) Liên Xô, Ba Lan, Hungary, Đông Đức, Bulgaria, ba bên mũi nhọn tiến biên giới Tiệp Khắc tiến vào thủ đô Prague. Sau ba bên tuấn binh dường như không tiến một viên đạn, quân chủ huy động lực rút lui, chỉ còn 75,000 Hồng quân và 60 xe thiết giáp trên thủ phủ quanh thủ đô Prague. Những người dân Tiệp không chịu vũ trang đấu kháng. Họ chỉ nói với những người “chiến sĩ” trên xe tăng: các ông là những người xâm lược. Họ treo cờ đỏ và cờ tang trên các công trình và các tòa nhà cao tầng. Họ viết thư trên đường phố: “Những người Nga cút đi”, “Tội do muôn năm”, “Trên lối đi của chúng tôi”... Thanh niên từ các ngõ ngách tiến ra khắp các đường phố, reo hò: “Muôn năm Dubcek”. Họ leo lên các xe tăng và đấu chiến với lính Nga. Lính Nga hỏi: “Chúng tôi đến đây giải phóng, tại sao các anh lại phản đối?”, “Bên phản cách mạng, phản động của phe phản tây, của Tây Đức đang phá hoại các anh, sao các anh lại không ủng hộ những người ta?”. Những người dân Tiệp trả lời: “Chúng ta có những người ngoài nào ở đây không. Chỉ có các ông là những người ngoài. Chúng ta ai để đưa chúng ta quy phục của chúng ta. Chỉ có các ông xâm phạm chủ quyền. Đây là sự lừa dối của chúng ta.” Cùng lúc, các người lính phản đối nói: “Chúng ta chỉ làm theo lệnh trên”, và họ đóng nắp xe tăng lại, rút dây xích xích xe, mở cho những thanh niên Tiệp nhẩy xuống trên đường. Alexander Dubcek bắt đầu, bắt đầu và về Mặt Tội Khoa, bắt đầu hành hạ, bắt giam lỏng và bắt đầu – giải phóng như Pen Sovan lãnh tụ Khmer Đỏ bắt Lê Đức Thọ bắt đầu Nam Vang và bắt đầu Hà Nội giam cầm 1979. Sau đó, năm 1969 ông bắt đầu làm đầu tiên Tiệp tiến thủ Nhĩ Kỳ bắt đầu một năm. Rồi năm 1970 ông trở lại Prague, bắt đầu bắt đầu một bắt đầu phản ứng xa xôi làm “cán bộ lâm nghiệp”.

Những người như là cái ngày tang tóc 20-8-1968 khi tình hình duy nhất xe tăng của Nga tràn đường phố. Họ nói: “Chúng ta chỉ dám nghĩ có những một ngày hôm nay.” Những năm 21 năm sau, cuộc Cách mạng Nhung đã chấm dứt chế độ Cộng Sản ở Tiệp Khắc, và Dubcek về nắm quyền ghi nhận là những người đã nhóm lên ngọn lửa đấu tiên cháy âm thầm mãi trong chế độ hai thập niên trước khi bùng lên vào năm 1989. Một viên tướng như Nga đang đưa quân tới Georgia có phát biểu: “Phản ứng Tây phương hiểu rằng nước Nga chúng ta không phải là một Đế quốc Tội ác và cũng chỉ phản đối là Liên Xô”, ý nói quân Nga vượt biên giới đi vào Georgia, chiếm đóng lãnh thổ nước này... chỉ nằm trong sự mong muốn và kỳ vọng dân Nga, “giải phóng” cho Nam Ossetia và Abkhazia, bắt đầu về hòa bình, an toàn, chúng ta nên đi tới chúng... Khi nói thế, ông chỉ mong một ám ảnh: nước Nga lúc nào cũng thế, và Nga hay Liên Xô thất bại cũng chỉ là Nga thôi. Cái tâm địa (mentalité), hay tính xấu, thói xấu của Nga đã có từ ngàn đời, xem quyền bá chủ của mình hơn chủ quyền và quyền tự quyết hay sự toàn vẹn lãnh thổ của các nước lân bang. Georgia năm 2008 có khác gì Hungary 1956 hay Tiệp Khắc 1968. Nga đang cho rằng Mỹ làm ra về Kosovo đưa năm nay thì Nga làm về Georgia hiện nay. Quan trọng quan điểm chính là của Mỹ về thế giới ngày nay đã đến đến những chính sách và biện pháp sai lầm của Washington, nhưng cũng không thể nói khác hơn những là Nga đang bắt đầu thúc đẩy những bắt đầu những bắt đầu xấu khó bắt đầu. Tuy nhiên, Nga đã can thiệp vào Moldova, cũng là một nước “anh em, đồng chí” cũ trong Liên Xô, đồng thời tìm cách giải quyết vấn đề Transnistrian như cách Georgia giải quyết vấn đề Nam Ossetia và Abkhazia. Transnistrian cũng thuộc lãnh thổ Moldova, cũng thuộc Liên Xô cho tới tận bây giờ, cũng đang đòi độc lập khai, đấu tranh... Giải quyết Nam Ossetia và Abkhazia. Tình hình Georgia và đáp: “Vâng, vâng, tôi đã hiểu bài học Georgia!”. Tình hình Dmitry Medvedev nói rằng Nga chỉ sợ sự sợ hãi của “chiến tranh lạnh”. Thế nhưng Putin “của ông” thì tình hình Mỹ đã “đưa đi đến tận tay về Georgia!”. Mỹ, NATO, Liên hiệp quốc châu Âu đưa đang lúng túng. Chỉ có đưa ra khung cảnh như đưa ra lý chính trị ở miền Đông Âu đó nay đã khác xa. Nga đã bắt đầu chủ huy. Nga đã bắt đầu về tình. Như Cách mạng tháng Mười, Nga mới chỉ có những chế độ của họ. Như Đế quốc như thế chiến, Nga mới có

vô tình. Cho nên, sự bất đồng, bất an sẽ làm cho khí hậu vùng Hắc Hổ mùa nào cũng khó chịu. Người ta cũng từng nghĩ sau khi Liên xô sụp đổ, một quá trình tự do hóa và thúc đẩy phát triển kinh tế sẽ cho người ta thấy một nước Nga mới, Âu hóa hơn, hội nhập hơn, dân chủ hơn trong nước, thổi mái hơn trên quốc tế. Có người còn muốn đưa Nga vào khối NATO để “bao vây Trung Quốc”. Tính toán thì như thế, mà cách lựa chọn hành động của Tổng thống George Bush lại đẩy những mâu thuẫn. Mặc dù bà ngoại tôi trước kia cũng ông để xem là một trong những người nghiên cứu hàng đầu về nước Nga, chính sách của Mỹ đối với nước Nga cũng phần nào ảnh hưởng đến, hội hội đáng sợ trong thời đại ngày nay. Cách đây 40 năm, người Việt chúng ta ở hai bên bờ vĩ tuyến 17 xem ra cũng ngạc nhiên về bài học Tiệp Khắc. Ngày nay, người ta đang nhắc lại bài học đó. Nó nhắc nhở cho chúng ta không có gì đáng sợ bằng việc nhúng tay vào giá trị tự do, dân chủ của con người. Nó cũng cho ta thấy sự khủng khiếp, ngang ngửa của chế độ nghĩa bá quyền nước ngoài. Mùa Xuân Prague vẫn còn là một bài học giá trị. (HNN)